

Leerplan Haarverzorging A - overwegingen in functie van lessentabel en opdrachtenverdeling

1 Suggesties vanuit leerplan en lessentabel

1.1 Leerplan

- Inspelen op wensen en behoeften bij uiteenlopende klantentypes en contexten.
- Informeren van de klant vanuit communicatie die verbindend werkt maar ook voldoende aandacht heeft voor de commerciële aspecten van de onderneming.
- Ontwerpen en uitvoeren van actuele kapsels.
- Werken in een team en dat op een manier die uitdaagt om zelfstandig aan de slag te kunnen.
- Open staan voor innovaties en die kritisch durven bekijken.

1.2 Lessentabel

Administratieve vakbenamingen:

- TV/PV Bio-esthetiek
- TV/PV Dameskappen
- TV/PV Herenkappen

2 Overwegingen

Het concretiseren van de lessentabel en bijhorende opdrachtenverdeling is afhankelijk van het samenspel tussen volgende elementen:

- pedagogische en pedagogisch-didactische keuzes die je als directeur of schoolteam maakt;
- situering van de opleiding binnen het aanbod op de school;
- het beschikbare lerarenkorps: zowel qua discipline (bekwaamheidsbewijzen) als qua expertise.

2.1 Krachtlijnen realiseren via samenhang

Het leerplan is gerubriceerd in functie van de krachtlijnen: de leerplandoelen zijn zo geclusterd dat de realisatie ervan ook de krachtlijn waar maakt. In die zin kan dit voor de leraar aanvoelen als een beperking van de eigen vrijheid om expertise in te zetten. De clustering is echter niet de enige mogelijkheid. Een vakgroep kan ook andere combinaties inzetten maar moet zich dan wel systematisch de vraag stellen of ze de krachtlijnen in het leerplan kan waarmaken.

2.2 GFL: welke keuzes maak je op school en mogelijke samenhang of samenwerking met het leerplan Haarverzorging?

Indien je ervoor kiest om bepaalde leerplandoelen uit het GFL aan te reiken binnen het leerplan Haarverzorging kan je o.m. aandacht besteden aan de verschillende vormen van diversiteit (R-II-IIGFL-ddad-LPD 5) dat duidelijke linken heeft met de doelen in het leerplan. Ook de leerplandoelen die gericht zijn op artistieke uitingen kan je koppelen. Het aspect verbeelding speelt immers ook bij Haarverzorging een rol bij leerplandoelen zoals het opmaken van gelegenheidskapsels (LPD 16) of aanbrengen van kleuringen (LPD 17). Het leerplandoel (R-II-IIGFL-ddad-LPD 22) waarbij leerlingen informatie beoordelen op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid is dan weer vlot te linken aan het leerplandoel in Haarverzorging waarbij de leerlingen kritisch reflecteren over sectoreigen trends en innovaties.

2.3 Welke keuzes maak je voor het complementair gedeelte?

- Gebruik je deze uren om het urenpakket specifieke vorming te verruimen of specifieke vormen van werkplekieren (zie verder) mogelijk te maken?
- Kies je voor het aanbieden van een vak dat relevant is het vanuit studierichtingsprofiel (vorm van verdieping)? Bijvoorbeeld:
 - Artistieke vorming - afhankelijk van keuze GFL: verdiepend ingevuld in functie studierichtingsprofiel;
 - Nederlands in functie van adviezen geven en algemene communicatie;
 - Engels en Frans in functie van een specifiek klantenbestand;
 - Financiële geletterdheid in functie van ondernemerschap
 - ...
- Je kan ook inhoudelijke componenten aanreiken die inspelen op het verhogen van tewerkstellingskansen op andere plaatsen dan een kapperszaak zoals een woon- en zorgcentrum, stylist ...

2.4 Overwegingen i.v.m. werkplekieren en stage vanuit het oogpunt van schoolorganisatie

2.4.1 Pedagogisch overwegingen m.b.t. stage en werkplekieren

Stage is niet verplicht in de studierichting Haarverzorging. Je kan als school een afweging maken over het rendement om leerplandoelen te oefenen versus andere invullingen van werkplekieren. Zo kan je de vraag stellen of het zinvol is om stage te lopen in functie van het doel rond verzorgen van pruiken, haarstukken en haarverlengingen (LPD 20) of eerder kiest voor een studiebezoek of praktijk op verplaatsing bij een daarin gespecialiseerde kapper die leerlingen de kans geeft om dit doel in te oefenen.

Ook voor verschillende andere technische vaardigheden binnen haarverzorging geldt dat. Je kan de afweging maken of het oefenen van de verschillende handelingen in het didactisch salon van de school een stage in een kapperszaak steeds noodzakelijk maakt. Je kan o.m. uitgaan van het aantal verschillende technische vaardigheden die de leerling kan oefenen op echte klanten in een didactisch salon. Het bezoeken van diverse werkplekken die andere accenten leggen, kan daarin onderwijstijd optimaliseren.

2.4.2 Overwegingen op pedagogisch-didactisch vlak

Via simulanten kan je een veelzijdig publiek met een variërend aanbod aan haar, huid en nagels realiseren. Belangrijk is dan wel dat men de simulant ook instructies geeft die de leerlingen de kans

geven om verwante doelen te oefenen en te realiseren. Via casuïstiek kunnen leerlingen een gamma aan waarheidsgetrouwe situaties ontdekken. Zo kan je een simulant opdracht geven te informeren naar producten die duurzaam zijn. Meteen kunnen volgende leerplandoelen betrokken worden: het klantencontact (LPD 1) of het promoten en verkopen van producten (LPD 9). Ook het opvolgen van de voorraad (LPD 28+), andere economische afwegingen of duurzaamheid (LPD 25) kunnen daarin een plaats innemen. Bovendien zal de leerling meteen productkennis kunnen demonstreren, al dan niet gekoppeld aan een specifieke technische handeling.

2.4.3 Samenwerking met stageplaatsen (werkveld)

Indien je toch voor stage kiest, is de vraag welke leerplandoelen kunnen worden geoefend en hoeveel onderwijstijd daaraan wordt gependeed. In overleg met de sector zal op basis van de beroepskwalificatie (en dus het leerplan) een voorstel van stage-activiteitenlijst worden opgemaakt. Dan kan helpen om te bepalen hoeveel stagetijd je zal voorzien.

Wellicht is het evident dat een kapperszaak in het aanbod van stageplaatsen zit. Belangrijk is dat je ook verschillende andere plaatsen inhoudelijk afweegt.

2.5 Keuze voor het werken met pedagogisch-didactische werkvormen binnen het studierichtingsgedeelte?

Je bent als school(team) vrij om ook in het kader van het nieuwe leerplan te kiezen voor werkvormen die integratie of inoefenen van vaardigheden faciliteren zoals seminarie, geïntegreerd werken, integrale opdrachten, project- of themawerking over rubrieken of vakken heen.

Bij diverse leerplandoelen is integratie relatief evident. Zo kan je bij elke technische handeling zoals wassen van de haren (LPD 13) of scheren (LPD 19) hygiënische aspecten (LPD 27) toepassen of de werking van producten, behandeling en/of apparaten toelichten (LPD 6).

Casuïstiek biedt opnieuw veel mogelijkheden om via workshops of themadagen doelen te realiseren. Indien je school ook andere studierichtingen (Schoonheidsverzorging, Wellness en schoonheid) aanbiedt, zijn er mogelijkheden om gelijkgerichte doelen samen te ontdekken én te realiseren: veiligheid, economische aspecten duurzaamheid, informeren, adviseren, promoten en verkopen ... Dat biedt kansen om unieke kenmerken van de betrokken studierichtingen tegenover elkaar te plaatsen en de profielen helder te illustreren.

2.6 Keuze van een concretisering van de lessentabel vanuit leerlingen- of lerarenperspectief?

Vanuit het samenspel met de overwegingen vanuit punt 3 kan je ervoor kiezen om:

- bepaalde inhoudelijke onderdelen (anders) te clusteren binnen 1 leerjaar dan wel binnen de volledige graad;
- de inhoudelijke onderdelen verder op te splitsen, bv. in functie van opdrachtverdeling. Ter overweging kan je nagaan of een opdeling van een inhoudelijk onderdeel in functie van de opdracht van leraren ook een opdeling in 'vakken' of 'clusters' vanuit het perspectief van de leerling betekent.

De rubrieken in het leerplan zijn gekoppeld aan de krachtlijnen. Zodra de leerlingen de betrokken leerplandoelen realiseert, geven ze invullingen aan de overeenstemmende krachtlijn.

Belangrijk is wel dat ongeacht welke clusters of indelingen er worden gemaakt, leraren de inhoudelijke samenhang tussen de verschillende onderdelen in het leerplan en hun doelen duidelijk moeten maken. Het is niet aan de leerlingen om die integratie helder te krijgen.

2.7 Situering Haarverzorging binnen het aanbod op de school en mogelijke implicaties voor leerplanrealisatie en opdrachtenverdeling?

2.7.1 Samenhang met Schoonheidsverzorging(A)

De opbouw van de studierichting Schoonheidsverzorging is sterk verwant: er is eveneens een rubricering op basis van de krachtlijnen die een gelijkaardige ondertoon hebben, er is een reeks generieke competenties die inhoudelijk gelijklopend zijn, doelen zoals het opvolgen van sectorspecifieke trends hebben dezelfde betrachting ... Haarverzorging heeft bovendien twee doelen die op schoonheidsverzorging gericht zijn: het toepassen van een manicure en een make-up.

Alhoewel de eigenheid van het beroep moet gerespecteerd worden biedt dit heel wat mogelijkheden om inhoud op een gelijkaardige wijze in te vullen. De betrokken vakgroepen kunnen o.m. inzake opbouw en uitwisseling van expertise over trends, veiligheid, reflecteren ... tot een vergaande samenwerking komen.

2.7.2 Overwegingen met betrekking tot infrastructuur

De verschillende technische vaardigheden vragen een weloverwogen infrastructurele keuze. Investerings worden bovendien beïnvloed door eventuele andere opleidingen zoals Wellness en schoonheid in de D/A-finaliteit en het 7de jaar Schoonheidsspecialist-adviseur. Indien de opleiding Schoonheidsverzorging wordt aangeboden, kan ook daarmee rekening worden gehouden bij de opbouw van infrastructuur. Dat leerplan heeft immers ook enkele leerplandoelen die gelijklopend zijn (basismanicure, basismake-up ...).

Infrastructuur is in eerste instantie gericht op het verwerven van die technisch competenties, maar het zijn zeker niet de enige doelen waarmee men moet rekening houden. Ook verschillende andere leerplandoelen kunnen op een geïntegreerde wijze in het didactisch salon worden gerealiseerd en vragen ook je infrastructurele aandacht. Denk daarbij o.m. aan:

- Voorraadbeheer
- Promoten van producten, diensten en arrangementen
- Gespreksvaardigheden rond gevoelige thema's
- ICT-systeem voor afsprakenbeheer en klantenfiches
- ...

2.8 Samenstelling lerarenkorps

- TV/PV Bio-esthetiek
- TV/PV Dameskappen
- TV/PV Herenkappen

Ongetwijfeld zal dit leerplan overwegend gedragen worden door leraren die de vaardigheden van het kappersvak bezitten. Het is belangrijk om na te gaan of de leerplandoelen die ook andere inhoud bevatten voldoende deskundig kunnen uitgerold worden door de betrokkenen. Denk daarbij aan de doelen rond manicure en make-up. Ook bij de communicatieve vaardigheden of het promoten en verkopen is deze vraag misschien terecht. Het spreekt voor zich dat deze doelen ook door de leraren met de competenties van een kapper kunnen gegeven worden maar misschien liggen

hier kansen om collega's uit andere vakgroepen te betrekken en bijkomende expertise in de vakgroep binnen te brengen.

3 Concretisering lessentabel

Vanuit bovenstaande overwegingen zijn er verschillende scenario's mogelijk. Je beschikt over 32 graaduren: 16 graaduren in het 5de jaar, 16 graaduren in het 6de jaar.

3.1 Basistabel

Onderdeel	5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Inspelen op wensen en behoeften met aandacht voor diversiteit	2u	2u
Informereren en adviseren vanuit verbindende communicatie rekening houdend met de commerciële doelen van de onderneming	2u	2u
Ontwerpen en creëren van actuele kapsels en uitvoeren van haarverzorgingen	8u	8u
Autonoom participeren aan het team met oog voor de werking en de organisatie van de onderneming	3u	3u
Opvolgen van trends en evoluties in alle aspecten van de haarverzorging.	1u	1u

3.2 Scenario 1

Indien je kiest voor stage om werkplekleren mogelijk te maken, moet je die bij de urenverdeling ook opnemen. Daarbij zou een volgende opdeling een optie kunnen zijn als je kiest voor stage in het beide leerjaren.

Onderdeel	5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Inspelen op wensen en behoeften met aandacht voor diversiteit	2u	2u
Informereren en adviseren vanuit verbindende communicatie rekening houdend met de commerciële doelen van de onderneming	2u	2u
Ontwerpen en creëren van actuele kapsels en uitvoeren van haarverzorgingen	6u	6u
Autonoom participeren aan het team met oog voor de werking en de organisatie van de onderneming	3u	3u
Opvolgen van trends en evoluties in alle aspecten van de haarverzorging.	1u	1u
Stage	2u	2u

3.3 Scenario 2

Verschillende scholen zullen misschien ook kiezen voor een stage die uitsluitend in het zesde jaar wordt georganiseerd.

Onderdeel	5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Inspelen op wensen en behoeften met aandacht voor diversiteit	2u	2u
Informereren en adviseren vanuit verbindende communicatie rekening houdend met de commerciële doelen van de onderneming	2u	2u
Ontwerpen en creëren van actuele kapsels en uitvoeren van haarverzorgingen	8u	6u
Autonoom participeren aan het team met oog voor de werking en de organisatie van de onderneming	3u	2u
Opvolgen van trends en evoluties in alle aspecten van de haarverzorging.	1u	
Stage	-	4u

3.4 Scenario 3

De leerplandoelen lenen zich ook tot integratie in projecten. Van daaruit zou je kunnen kiezen voor seminariemomenten of projectdagen die systematisch worden ingepland tijdens het schooljaar.

Onderdeel	5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Inspelen op wensen en behoeften met aandacht voor diversiteit	2u	2u
Informeren en adviseren vanuit verbindende communicatie rekening houdend met de commerciële doelen van de onderneming	2u	2u
Ontwerpen en creëren van actuele kapsels en uitvoeren van haarverzorgingen	6u	6u
Autonoom participeren aan het team met oog voor de werking en de organisatie van de onderneming	3u	3u
Opvolgen van trends en evoluties in alle aspecten van de haarverzorging.	1u	1u
Project/seminarie	2u	2u

3.5 Scenario 4

Deze werkwijze kan je eveneens combineren met stage of een keuze om stage of project/seminarie enkel in het vijfde dan wel in het zesde jaar aan te bieden. Indien je niet voor stage kiest, maar voor andere vormen van werkplekleren biedt de combinatie met project/seminarie zowel inhoudelijk als organisatorisch veel mogelijkheden.

Onderdeel	5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Inspelen op wensen en behoeften met aandacht voor diversiteit	2u	2u
Informeren en adviseren vanuit verbindende communicatie rekening houdend met de commerciële doelen van de onderneming	2u	2u
Ontwerpen en creëren van actuele kapsels en uitvoeren van haarverzorgingen	6u	6u
Autonoom participeren aan het team met oog voor de werking en de organisatie van de onderneming	2u	2u
Opvolgen van trends en evoluties in alle aspecten van de haarverzorging.	-	-
Project/seminarie/stage	4u	4u

